

Številka: 403-29/2019/
Ljubljana, 25. 7. 2019
EVA
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Polletno poročilo Ministrstva za finance Vladi Republike Slovenije o učinkih izvedenih ukrepov na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17), šestega odstavka 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.) in 50. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Polletnim poročilom Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019.
Stojan TRAMTE GENERALNI SEKRETAR VLADE
Sklep prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">
• Ministrstvo za finance
• Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
• Banka Slovenije
• Slovenski državni holding, d. d.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">
• Metod Dragonja, državni sekretar
• Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem
• Janja Jereb, vodja Sektorja za finančni sistem
• mag. Primož Šešek, podsekretar
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi gradiva sta sodelovali Banka Slovenije in Slovenski državni holding, d. d..
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
/
5. Kratek povzetek gradiva:
V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) Ministrstvo za finance spremlja učinke izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije. Ministrstvo za finance je v ta namen pridobilo podatke in informacije od Banke Slovenije ter Slovenskega državnega holdinga, d. d..
6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			NE	
<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
<ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:			NE	
Gradivo je takšne narave, da sodelovanje javnosti ni potrebno.				
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:			NE	
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:			NE	

mag. Alojz Stana
DRŽAVNI SEKRETAR

Priloge:

- predlog sklepa (priloga 1)
- obrazložitev sklepa (priloga 2)
- Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019 (priloga 3)
- statistična priloga (priloga 4)
- Mnenje Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo z dne 24. 7. 2019 (priloga 5)

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.), šestega odstavka 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C in 104/15) in 50. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Polletnim poročilom Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019.

Stojan TRAMTE
GENERALNI SEKRETAR VLADE

Številka:
Ljubljana, ...

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Banka Slovenije
- Slovenski državni holding, d. d.

OBRAZLOŽITEV SKLEPA

V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16; v nadaljnjem besedilu: uredba) Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) spremlja učinke izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije.

Uredba v 50. členu določa, da ministrstvo pri poročanju vlado seznani:

1. s kapitalsko ustreznostjo bank, v zvezi s katerimi so bili izvedeni ukrepi;
2. s stanjem v bančnem sistemu v zadnjih šestih mesecih;
3. z gibanjem višine pribitka na državne obveznice med izvajanjem ukrepov;
4. z gibanjem bruto domačega proizvoda med izvajanjem ukrepov;
5. z gibanjem obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu med izvajanjem ukrepov;
6. s stanjem pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank z oslabitvami in zavarovanji ter
7. z uresničevanjem zavez, ki jih je Republika Slovenija dala EU v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Ministrstvo je v skladu z določbami ZUKSB zaradi priprave poročila pridobilo podatke in informacije od Banke Slovenije ter Slovenskega državnega holdinga, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SDH). Tako to poročilo glede kapitalске ustreznosti bank, stanja v bančnem sistemu, gibanja višine pribitka na državne obveznice, gibanja bruto domačega proizvoda, gibanja obsega nedonosnih izpostavljenosti ter stanja pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank upošteva ugotovitve in analize Banke Slovenije, ki se nanašajo na obdobje tega poročila. Del ugotovitev glede uresničevanja zavez je prispeval SDH kot upravljavec premoženja države v bankah.

Kot izhaja iz predlaganega sklepa, se Vlada Republike Slovenije seznani s Polletnim poročilom Ministrstva za finance glede učinkov izvedenih ukrepov za stabilnost bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019.

Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019

UVOD

V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16; v nadaljnjem besedilu: uredba) Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) spremlja učinke izvedenih ukrepov na podlagi določb ZUKSB ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije. Učinki so presojani tudi z vidika izpolnjevanja zavez, ki jih je Republika Slovenija dala Evropski komisiji v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Uredba v 50. členu določa, da ministrstvo pri poročanju vlado seznani:

1. s kapitalsko ustreznostjo bank, v zvezi s katerimi so bili izvedeni ukrepi;
2. s stanjem v bančnem sistemu v zadnjih šestih mesecih;
3. z gibanjem višine pribitka na državne obveznice med izvajanjem ukrepov;
4. z gibanjem bruto domačega proizvoda med izvajanjem ukrepov;
5. z gibanjem obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu med izvajanjem ukrepov;
6. s stanjem pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank z oslavitvami in zavarovanji ter
7. z uresničevanjem zavez, ki jih je Republika Slovenija dala EU v skladu s pravili o državnih pomočeh.

1. KAPITALSKA USTREZNOST BANK

Po prejeti državni pomoči so kapitalski količniki (CET1) za Novo Ljubljansko banko (v nadaljnjem besedilu: NLB) in Novo Kreditno banko Maribor (v nadaljnjem besedilu: NKBM) po stanju na dan 30. 12. 2013 znašali:

- NLB, d. d., 16,6 %, Skupina NLB 14,9 %,
- NKBM, d. d., 20,4 %, Skupina NKBM 18,1 %.

Količnik kapitalске ustreznosti (CET1) za Abanko d. d., je po zaključeni dokapitalizaciji po stanju na 31. 12. 2014 znašal 18,7 %, za Skupino Abanka pa 18,8 %.

Po stanju na dan 31. 12. 2018 je bila kapitalška ustreznost (CET1) bank prejemnic državne pomoči sledeča:

- NLB, d. d., 24,1 %, Skupina NLB 16,7 %,
- NKBM, d. d., 19,6 %, Skupina NKBM 20,10 %,
- Abanka, d. d., 23,6 % in Skupina Abanka 23,7 %.

Po stanju na dan 31. 3. 2019 je bila kapitalška ustreznost (CET1) bank prejemnic državne pomoči sledeča:

- NLB, d. d., 23,9 %, Skupina NLB 16,6 %.

NKBM ter Abanka količnikov kapitalске ustreznosti po stanju 31. 3. 2019 nista javno razkrili.

Vse tri banke dosegajo kapitalске zahteve, ki jih je v okviru procesa nadzorniškega pregledovanja in vrednotenja (SREP) določil pristojni nadzornik.

2. STANJE V BANČNEM SISTEMU V ZADNJIH ŠESTIH MESECIH

Banka Slovenije ocenjuje, da ostaja večina tveganj za finančno stabilnost nizka ali zmerna, vendar se tveganja povečujejo. Pri tem izpostavlja, da so se v zadnjem četrtletju 2018 in v prvem četrtletju 2019 povečala tveganja za bančni sistem, ki izhajajo iz trga nepremičnin in makroekonomskega okolja in so bila ocenjena kot povečana oziroma zmerna. Pri drugih sistemskih tveganjih v zadnjem obdobju ni bilo sprememb. V nadaljevanju so predstavljena posamezna tveganja na podlagi zadnjega Poročila o finančni stabilnosti iz junija 2019, in razpoložljivih podatkov do marca 2019.

V letu 2018 in v prvem četrtletju 2019 so bila v bančnem sistemu prisotna štiri ključna sistemska tveganja za finančno stabilnost. Prvo tveganje za bančni sistem izhaja iz trga nepremičnin in je povečano zaradi dlje časa trajajoče visoke rasti cen stanovanjskih nepremičnin. Drugo je dohodkovno tveganje, ki ostaja ocenjeno kot zmerno, saj predstavlja ustvarjanje stabilnega prihodka ob nizkih obrestnih merah in neenakomerni rasti posojil med segmenti izziv za bančni sistem v prihodnje. Tretje, kreditno tveganje, se je v zadnjih letih zmanjšalo in je ocenjeno kot znižano, vendar je še vedno pomembno pri izpostavljenosti do sektorja podjetij. Četrto, tveganje financiranja, se povečuje z odpiranjem vrzeli med ročnostjo naložb in obveznosti zaradi podaljševanja povprečne ročnosti posojil in skrajševanja povprečne ročnosti vlog. V prihodnje se lahko zaradi obrata v gospodarskem ciklu povečata predvsem dohodkovno in kreditno tveganje, še zlasti se lahko poveča ranljivost bank iz naslova potrošniških posojil.

Tveganja za finančno stabilnost, ki izhajajo iz makroekonomskih razmer so ocenjena kot zmerna, vendar naraščajoča zaradi negotovosti, ki izhajajo iz mednarodnega okolja. Gospodarske razmere v Sloveniji sicer ostajajo ugodne, gospodarska rast je nad povprečjem evroobmočja, vendar so se napovedi za prihodnjo gospodarsko rast v Sloveniji poslabšale, saj se bo rast v prihodnjih dveh letih gibala okrog 3 %. Negotovost v mednarodnem okolju ostaja visoka, zaradi stopnjevanja geopolitičnih trenj in dodatnih protekcionističnih ukrepov. Rast svetovnega gospodarstva in obsega trgovine se je v letu 2018 znižala, pričakuje pa se nadaljnje umirjanje gospodarske rasti. V primeru poslabšanja razmer v svetovnem gospodarstvu in znižanju gospodarske rasti v ključnih trgovinskih partnericah lahko pričakujemo negativen vpliv na domače gospodarstvo. Izpostavljenost slovenskega finančnega sistema do Združenega kraljestva je razmeroma nizka, zato so morebitni neposredni učinki nedogovorjenega izstopa iz EU majhni. Tveganja za finančni sistem, ki izhajajo iz mednarodnega okolja, bi lahko upočasnila gospodarsko rast v Sloveniji, zmanjšalo bi se lahko tudi povpraševanje podjetij in gospodinjstev po posojilih. S tem bi se dohodkovno tveganje pri bankah povečalo, povečala bi se tudi verjetnost neplačil in s tem kreditno tveganje.

Tveganja za bančni sistem, ki izhajajo iz trga nepremičnin, Banka Slovenije ocenjuje kot povečana zaradi visoke rasti cen stanovanjskih nepremičnin. Rast cen stanovanjskih nepremičnin se je v letu 2018 okrepila, še posebej v Ljubljani in Kopru, in je bila najvišja med državami evroobmočja. Kazalniki in modelske ocene gibanja cen precenjenosti še ne potrjujejo, vendar je dinamika rasti neugodna. V zadnjem četrtletju 2018 so cene prvič nominalno presegle cenovni vrh izpred desetih let, a so realno še vedno pod njim. V primerjavi z letom 2008 je za zdaj boljša tudi dostopnost stanovanj, merjenja z razmerjem med ceno stanovanja in plačo. Podobno kaže modelska analiza, in sicer daje rast cen sledila obdobju podcenjenosti in predstavlja fazo okrevanja. Nadaljnje naraščanje cen stanovanjskih nepremičnin pa bo vodilo v precenjenost. V primeru večjega upada cen na trgu stanovanjskih nepremičnin, bi se pri bankah vrednost v zavarovanje prejetih nepremičnin znižala, ob hkratnem poslabšanju gospodarskih razmer pa bi se povečala brezposelnost in s tem tudi verjetnost neplačila.

Bančni sistem je tokrat manj izpostavljen tveganjem, ki izhajajo iz trga nepremičnin kot ob zadnji finančni krizi. Povpraševanje po nepremičninah se je v preteklih letih povečalo zaradi ugodnih gospodarskih razmer in razmer na trgu dela ter ugodnih posojilnih pogojev. Banka Slovenije ocenjuje, da ponudba stanovanjskih nepremičnin ni sledila povpraševanju, kar je bilo vidno v nizkem številu novozgrajenih stanovanj in izdanih gradbenih dovoljenj. Neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem je tako pomembno prispevalo k rasti cen. V prihodnje se bo neravnovesje predvidoma zmanjšalo zaradi višje ponudbe novozgrajenih stanovanj, kar bi lahko prispevalo k umirjanju rasti cen. S povečanjem povpraševanja po nepremičninah se je povečalo tudi povpraševanje po stanovanjskih posojilih. Rast stanovanjskih posojil je v letu 2018 in v prvem četrtletju 2019 ostala zmerna in doslej ni bila najpomembnejši razlog za naraščanje cen nepremičnin. Ob tem je tudi, nasprotno kot ob zadnji finančni krizi, bančni sektor do gradbeništva nizko izpostavljen.

Banka Slovenije je v letu 2016 uvedla Makrobonitetno priporočilo za trg stanovanjskih posojil. Analiza učinkov uvedbe priporočila kaže, da je delež odstopanj od priporočenih vrednosti LTV in DSTI na ravni bančnega sistema sicer visok, vendar stabilen v zadnjih treh letih. Ob tem Banka Slovenije priporoča, da banke v večji meri sledijo makrobonitetnemu priporočilu na področju kreditiranja prebivalstva. Ukrep je

bil uveden z namenom preprečitve čezmerne rasti kreditiranja in zniževanja kreditnih standardov ter s tem izgradnje sistemskih tveganj za finančno stabilnost. Banka Slovenije ocenjuje, da bi bilo glede na ugodne makroekonomske razmere upravičeno celo postopno zaostrovanje kreditnih standardov za novo odobrena stanovanjska posojila.

Dohodkovno tveganje ostaja ocenjeno kot zmerno, vendar predstavlja srednjeročno eno od ključnih sistemskih tveganj. Ustvarjanje stabilnega prihodka ob nizkih obrestnih merah in neenakomerni rasti posojil med segmenti za bančni sistem predstavlja izziv v prihodnje. V letu 2018 in v prvem četrtletju 2019 je bančni sistem posloval z visokim dobičkom, vendar sta bili neto obrestna marža in rast neto obrestnih prihodkov nizki. Že drugo leto zapored pa prevladuje neto sproščanje oslabitev in rezervacij, ki je pomembno prispevalo k dobičku. Banka Slovenije namreč ugotavlja namreč, da bi v letu 2018 realiziran dobiček pred obdavčitvijo znašal le tretjino doseženega, v kolikor bi bil delež stroškov oslabitev in rezervacij v bruto dohodku na ravni dolgoročnega povprečja.

V pogojih nizke ravni obrestnih mer je dobičkonosnost bank še bolj kot sicer odvisna od obsega posojilne aktivnosti. Posojilna aktivnost se je lani povečala in je bila usmerjena predvsem na posojila gospodinjstvom. Ob ugodnih gospodarskih razmerah se je v letu 2018 močno povečal razpoložljiv dohodek gospodinjstev, s tem pa tudi kreditna sposobnost, pri čemer je zadolženost gospodinjstev med nižjimi v evroobmočju. Povečanje posojilne aktivnosti je tako ob nizkih stroških financiranja pričelo ugodno vplivati na povečevanje neto obrestnih prihodkov bank. Vendar pa Banka Slovenije opozarja, da bi se v primeru upočasnitve gospodarske rasti lahko rast neto obrestnih prihodkov hitro znižala, s tem pa tudi dobičkonosnost bank.

V nasprotju s kreditiranjem gospodinjstev je kreditiranje podjetij še vedno šibko. Rast bančnih posojil podjetjem je precej manjša kot rast posojil gospodinjstvom, hkrati je pričela tudi kasneje naraščati, kljub ugodnim pogojem zadolževanja, razmeroma nizki zadolženosti podjetij in s tem boljši kreditni sposobnosti kot pred leti. Na podlagi tega Banka Slovenije sklepa, da imajo podjetja dovolj notranjih virov, hkrati je delež virov, pridobljenih v tujini večji, v zadnjih letih pa se je spremenila tudi struktura podjetij in gospodarstva. S tem povpraševanje sektorja podjetij po bančnih posojilih kljub boljšemu finančnemu položaju in razmeroma visoki gospodarski rasti, sledi poslovnemu ciklu z zamikom. Visok delež financiranja podjetij v tujini predstavlja večjo občutljivost podjetij na morebitne šoke v mednarodnem okolju, kot ob zadnji veliki finančni krizi, ko so bile šoku financiranja iz tujine izpostavljene predvsem domače banke.

Kreditno tveganje bank se je z zmanjševanjem nedonosnih posojil (NPE) v zadnjih letih zmanjšalo, vendar ostaja pomembno pri izpostavljenosti do sektorja podjetij. Morebitni vir tveganja pa predstavlja hitra rast potrošniškega kreditiranja. Nedonosne izpostavljenosti (v nadaljnjem besedilu: NPE) v bankah so se v zadnjih dveh letih zmanjšale za več kot polovico in so marca 2019 znašale 3,6 % vseh izpostavljenosti. Večina NPE ostaja pri segmentu podjetij, kjer je delež NPE 8,4 %, vendar se kakovost portfelja izboljšuje tudi na tem segmentu. Ocenjene verjetnosti neplačila so se znižale na raven pred kriznih let in bodo predvidoma ostale nizka tudi v letu 2019. Z obratom v gospodarskem ciklu se lahko proces izboljševanja kakovosti kreditnega portfelja zaustavi ali celo obrne, zato Banka Slovenije meni, da bi morale banke nadaljevati z aktivnim razreševanjem preostalega dela NPE.

Kreditno tveganje na segmentu prebivalstva je razmeroma nizko, saj je delež NPE marca 2019 pri potrošniških posojilih znašal 2,7 %, pri stanovanjskih pa 2,2 %. Banke načrtujejo, da bodo NPE v prihodnje še naprej zmanjševale, a hkrati predvidevajo, da se bodo povečale v portfelju prebivalstva, zaradi okrepljenega dolgoročnega kreditiranja gospodinjstev. Zavedanje bank o povečevanju tveganj zaradi hitrorastočih potrošniških posojil se odraža tudi v večjem oblikovanju oslabitev na tem delu portfelja.

Tveganje financiranja se povečuje s povečevanjem vrzeli med povprečno ročnostjo naložb in obveznosti zaradi podaljševanja ročnosti novo sklenjenih posojil in skrajševanja ročnosti vlog. Kljub temu je občutljivost bank na morebitno uresničitev tveganja financiranja, ki izhaja iz vrzeli, majhna, zaradi velikega obsega likvidnih sredstev. Banke se financirajo predvsem z vlogami nebančnega sektorja, medtem ko se je financiranje na finančnih trgih močno zmanjšalo. Naraščajo predvsem vloge gospodinjstev. Med vlogami se najbolj povečujejo vloge na vpogled nebančnega sektorja, ki so v marcu 2019 predstavljale že 73 %, kar je največ v zadnjih 15-ih letih. Delež vlog na vpogled med vsemi vlogami se še povečuje, vendar v zadnjem letu vse počasneje. Kljub temu, da povečevanje vlog na vpogled predstavlja določena tveganja, pa na podlagi analize Banka Slovenije ocenjuje, da je verjetnost, da bi prišlo do večjih premikov vlog med bankami ali celo umika vlog iz bančnega sistema v prihodnjem kratkoročnem obdobju, majhna.

V letu 2018 in v prvem četrtletju 2019 so bila prisotna tudi druga sistemska tveganja, vendar so ocenjena kot nizka in ne ogrožajo finančne stabilnosti. Tveganje insolventnosti ostaja nizko, vendar so razlike med bankami po kapitalskem položaju velike. Banka Slovenije ocenjuje, da bodo v prihodnje zadržani dobički najpomembnejši vir povečevanja kapitala bank, zato Banka Slovenije meni, da je ključnega pomena zagotavljanje ustrezne dobičkonosnosti na dolgi rok, kar lahko zagotavlja tudi ustrezno kapitalsko ustreznost bank. Obrestno tveganje se v letu 2018 v prvem četrtletju 2019 ni bistveno spremenilo, in je ostalo zmerno. Razlika v povprečnem obdobju spremembe aktivnih in pasivnih obrestnih mer se je ob izteku leta 2018 nekoliko zmanjšala.

Na identificirana sistemska tveganja so banke sedaj manj občutljive kot ob zadnji finančni krizi, zaradi višje odpornosti na morebitno realizacijo tveganj. Ta višja odpornost bank se kaže v naslednjih dejstvih. Banke so pred naraščanjem kreditnega tveganja zaščitene z visoko pokritostjo nedonosnih izpostavljenosti z oslavitvami in rezervacijami ter s kapitalom. Pokritost nedonosnih izpostavljenosti z oslavitvami in zavarovanji je marca 2019 znašala 86 %, regulatorni kapital pa je za več kot šestkrat presegel neoslabljeni del nedonosnih izpostavljenosti. Občutljivost bank na tveganja, ki izhajajo iz ročne neusklajenosti naložb in virov, je majhna zaradi visoke likvidnosti bank, ki bi lahko ublažila morebitne odlive vlog iz bank ali večja prelivanja vlog med posameznimi bankami. Ranljivost bančnega sistema zaradi tveganj, ki izhajajo iz visoke rasti cen stanovanjskih nepremičnin, je razmeroma majhna, medtem ko je dohodkovno tveganje pomembno v srednjeročnem obdobju, saj je dobičkonosnost bank trenutno visoka.

K povečevanju robustnosti bank in ohranjanju relativno nizke ravni sistemskih tveganj, z izjemo tveganj povezanih z rastjo cen stanovanjskih nepremičnin, na katera Banka Slovenije vpliva le v zelo omejenem obsegu, je bolj ali manj prispevala tudi makrobonitetna politika. Neposredni učinki makrobonitetne politike so bili omejeni že zaradi relativno visoke kapitalske ustreznosti bank ter same narave sprejetih priporočil, vendar so pomembni tudi posredni, signalni učinki omenjene politike. V oktobru 2018 je Banka Slovenije dopolnila makrobonitetno priporočilo za kreditiranje prebivalstva, ki je bilo do lani omejeno na posojila, zavarovana s stanovanjskimi nepremičninami in se je nanašalo na omejevanje razmerja med vrednostjo posojila in vrednostjo zastavljene nepremičnine (LTV) ter omejevanje razmerja med stroški servisiranja dolga in dohodki dolžnika (DSTI). Od jeseni 2018 se priporočilo glede DSTI nanaša tudi na področje potrošniških posojil, katerih najdaljša priporočena ročnost je hkrati omejena na deset let. Makrobonitetni ukrep v obliki priporočila je previdnostne narave in je naravnani na preprečevanje čezmerne rasti posojil ter preprečevanja pretiranega rahljanja kreditnih standardov pri ponudbi potrošniških in stanovanjskih posojil. Dodaten učinek ukrepa je spodbujanje preudarnosti potrošnikov pri zadolževanju.

Vrednost proticikličnega kapitalskega blažilnika je ostala v lanskem letu nespremenjena, na ravni 0 %, saj indikatorji niso upravičevali njegovega aktivnega zaostrovanja tudi zaradi nizke kreditne rasti glede na poslovni cikel.

Druge sistemske pomembne banke (DSPB) je Banka Slovenije prvič identificirala v letu 2015 ter hkrati opredelila prehodno obdobje, v katerem morajo banke izgraditi kapitalski blažilnik za DSPB. Ta makrobonitetni instrument je namenjen omejevanju sistemskega vpliva izkrivljajočih spodbud z namenom zmanjševanja moralnega hazarda. Identificirane banke morajo omenjeni kapitalski blažilnik izpolnjevati od začetka letošnjega leta. Ob preverbi v letu 2018 je Banka Slovenije prepoznala eno sistemske pomembne banke manj, eni banki pa je opredelila višji blažilnik kot v preteklem letu. Višina kapitalskega blažilnika za DSPB se za šest bank giblje od 0,25 % do 1,00 %.

Glede na raven zaznanih sistemskih tveganj, robustnost bank ter glede na dodaten prispevek makrobonitetnih instrumentov k zmanjševanju sistemskih tveganj oziroma večanju robustnosti bančnega sistema Banka Slovenije ocenjuje, da so preostala sistemska tveganja v bančnem sistemu na sprejemljivi ravni.

3. GIBANJE VIŠINE PRIBITKA NA DRŽAVNE OBVEZNICE V ČASU IZVAJANJA UKREPOV

V prvi polovici leta 2019 so na gibanja na finančnih trgih v evroobmočju vplivale predvsem negotovosti glede svetovnih gospodarskih obetov (tudi glede obetov v evroobmočju) ter okrepljena geopolitična negotovost povezana z izhodom Velike Britanije iz EU, trgovinskimi napetostmi in fiskalnimi težavami nekaterih držav evroobmočja. Posledično se je zmanjševanje tržnih donosnosti državnih obveznic v EMU in v ZDA, ki se je začelo proti koncu leta 2018, nadaljevalo tudi v prvi polovici leta 2019, predvsem na daljših ročnostih. K znižanju so dodatno prispevali tudi komentarji predstavnikov ECB in Fed, ki so nakazali na nadaljevanje spodbujevalno naravnanih denarnih politik.

Glavno skrb evroobmočja predstavljajo zlasti geopolitični dejavniki in trgovinski konflikti, ki so vplivali na izvozni in proizvodni sektor – dva pomembna dejavnika gospodarske rasti. Večjo volatilitnost tržnih donosnosti so zabeležile predvsem italijanske obveznice pod vplivom negotovosti glede morebitne sprožitve postopka proti Italiji zaradi nespoštovanja proračunskih pravil EU.

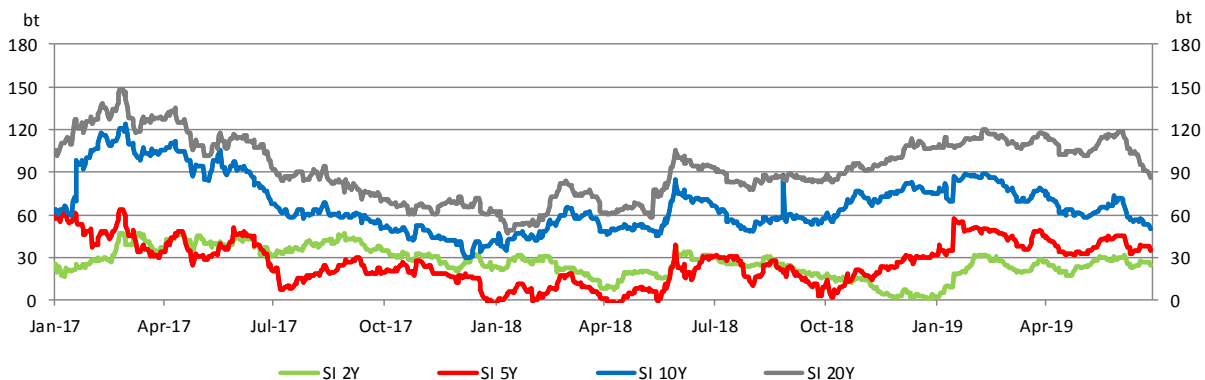
Svet ECB je decembra 2018 končal neto nakupe v okviru programa nakupa vrednostnih papirjev. Obenem je sklenil, da bo glavnicno zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru programa, še naprej v celoti ponovno investiral, in sicer daljše obdobje po datumu, ko bo začel dvigovati ključne obrestne mere ECB, vsekakor pa tako dolgo, kot bo potrebno, da se vzdržujejo ugodne likvidnostne razmere in velika stopnja spodbujevalne naravnosti denarne politike. Svet ECB predvideva, da bodo ključne obrestne mere na sedanji ravni ostale še vsaj čez prvo polovico leta 2020, vsekakor pa tako dolgo, da se na srednji rok zagotovi vzdržno približevanje inflacije ciljni ravni tik pod 2 %. Tveganja, ki spremljajo gospodarske obete v evroobmočju, se nagibajo k upočasnjevanju rasti zaradi geopolitičnih dejavnikov, grožnje protekcionizma, ranljivosti v nastajajočih tržnih gospodarstvih in volatilitnosti na finančnih trgih. Ti dejavniki so bili v ospredju celotno prvo polovico leta.

Tržne donosnosti obveznic Republike Slovenije so v prvi polovici leta 2019 nekoliko upadle, in sicer najbolj na srednjem in daljšem delu krivulje, medtem ko se 2-letne nahajajo blizu ravni s konca januarja. Nekoliko so upadli tudi pribitki na nemške državne obveznice, na kar so poleg retorike centralnih bank o ohranjanju spodbujevalne naravnosti vplivali povečani nakupni interesi zaradi iskanja višjih donosnosti, potem ko so 10-letne nemške tržne donosnosti dosegle nove rekordno nizke ravni (-0,33 %).

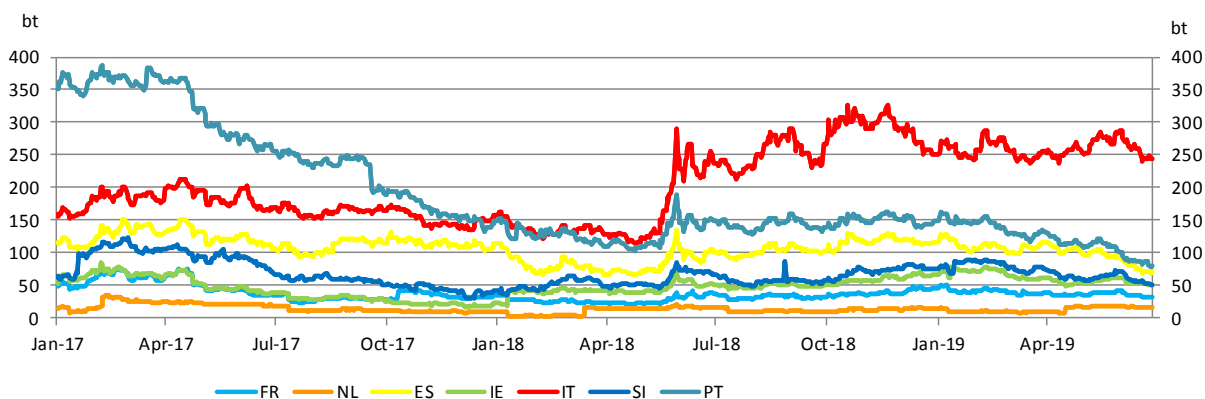
V primerjavi z začetkom 2019, ko so bili pribitki slovenskih obveznic na razmeroma visokih ravneh, so ti v nadaljevanju leta nekoliko upadli predvsem na srednji in daljši ročnosti, na 10-letni za 28 bt na 50 bt. Tržna donosnost 10-letnih slovenskih evrskih obveznic (0,20 %) ostaja še naprej občutno nižja v primerjavi z italijanskimi (2,13 %), portugalskimi (0,49 %) in španskimi (0,40 %) državnimi obveznicami, k čemur so poleg nadaljnje spodbujevalne naravnave denarne politike pripomogle tudi ugodne gospodarske razmere v Sloveniji.

Na gibanje donosnosti slovenskih državnih obveznic so ugodno vplivale tudi relativno dobre objave bonitetnih agencij in obetov za Republiko Slovenijo. Po aprilskem izboljšanju obetov Sloveniji iz stabilnih v pozitivne s strani bonitetne agencije Moody's (Baal) kot posledica učinkovitega državnega ukrepanja na težave, ki jih je povzročila dolžniška kriza, je bonitetna agencija S&P 14. junija 2019 zvišala bonitetno oceno Slovenije z A+ na AA- (s stabilnimi obeti). Dvig je bil odraz močne rasti gospodarstva in stopnje zaposlenosti. Poleg tega Slovenija uspešno znižuje javni dolg in dosega javnofinančni presežek. Januarja je ministrstvo uspešno izdalo novo 10-letno referenčno obveznico z dospelostjo marec 2029 v višini 1,5 mrd EUR.

Slika 1: Gibanje pribitkov obveznic Republike Slovenije glede na primerljive nemške obveznice po posameznih ročnostih

Slika 2: Gibanje pribitkov 10-letnih obveznic izbranih držav nad nemško

Vir: Bloomberg

4. GIBANJE BRUTO DOMAČEGA PROIZVODA V ČASU IZVAJANJA UKREPOV

Gospodarska rast v Sloveniji se je lani umirjala predvsem zaradi šibkejših impulzov iz mednarodnega okolja. Dosegla je 4,5 %, kar je sicer le za 0,4 odstotne točke manj kot leta 2017, vendar je bila v veliki meri posledica močnega učinka prenosa, saj je bila rast znotraj leta precej nižja kot leto prej. Najmočnejša umiritev rasti je bila značilna za industrijo in izvoz, saj so se negotovosti v mednarodni trgovini močno povečale, rast v glavnih trgovinskih partnericah pa znižala. Posledično je bila nižja tudi rast dodane vrednosti v storitvah, ki so močno povezane z blagovnim izvozom, ter investicij v opremo in stroje. Po drugi strani so bili močnejši domači dejavniki povpraševanja. Hitra rast zaposlovanja in zvišana rast plač sta krepili zasebno potrošnjo. V primerjavi z letom 2017 je k rasti močnejše prispevala tudi država, saj je okrepila rast končne potrošnje in investicij. Zaradi hitrejši rasti domače potrošnje se je prispevek neto menjave s tujino k rasti BDP lani precej zmanjšal, a ostal pozitiven. Gospodarska rast je bila tako ponovno med najvišjimi v evrskem območju.

Gospodarska rast v Sloveniji se tudi letos umirja, a ostaja razmeroma visoka v primerjavi z evrskim območjem. Čeprav je negotovost v evropskem gospodarstvu velika, rast pa nizka, za zdaj ostaja slovenski izvozni sektor precej robusten, kar se odraža v solidni rasti blagovnega izvoza in industrijske proizvodnje. Realni kazalniki tako še naprej kažejo bolj pozitivno sliko razmer v industriji v primerjavi z anketnimi ocenami podjetij. Kljub pozitivni agregatni sliki pa se poslovne razmere med predelovalnimi dejavnostmi precej razlikujejo. Nekatere med njimi se soočajo s padcem proizvodnje, kar je bil tudi glavni razlog zmanjšanja zalog v letošnjem prvem četrtletju. To je največ prispevalo k znižanju medletne rasti domače potrošnje na 1,8 % in gospodarske rasti na 3,2 %. Ker so bile zaloge hkrati tudi močan dejavnik znižanja rasti uvoza, je bil njihov učinek deloma nadomeščen z visokim prispevkom neto menjave s tujino. Rast drugih agregatov domačega povpraševanja je ostala razmeroma visoka. Medletna rast investicij se je v primerjavi s koncem lanskega leta nekoliko okrepila, njena struktura pa se vse bolj spreminja v prid gradbeništvu. Rast investicij v opremo in stroje je bila ponovno šibka, kar se lahko, po mnenju Banke Slovenije, povezuje le z tveganimi zunanjimi razmerami, saj so drugi dejavniki investiranja ostali spodbudni. Še naprej se je krepila tudi zasebna potrošnja, kar sovпада s povišano rastjo realne mase plač.

Lani je inflacija dosegla 1,9 %, kar je 0,3 odstotne točke več kot v letu 2017 in nekoliko nad povprečjem evrskega območja. Dvig inflacije v primerjavi z letom 2017 je bil posledica višjih prispevkov cen energentov kot posledice razmer na globalnem trgu ter višjih prispevkov cen storitev, kjer so bili poleg stroškovnih prisotni tudi dejavniki povpraševanja. Ob nadaljnji krepitvi domačih inflacijskih pritiskov so v prvi polovici letošnjega leta k inflaciji v še večji meri prispevale dražje storitve, ustavilo pa se je tudi padanje cen industrijskih proizvodov brez energentov. Kljub temu je inflacija v povprečju prve polovice leta dosegla le 1,5 %, kar je posledica nižjih prispevkov cen energentov in hrane, katerih rast se je vzporedno z gibanjem cen surovin na globalnem trgu opazneje umirila že konec lanskega leta.

Po zadnji napovedi Banke Slovenije naj bi gospodarska rast v Sloveniji - kljub manjšemu popravku navzdol - ostala razmeroma visoka v srednjeročnem obdobju, še posebej v primerjavi z evrskim območjem. Letos naj bi znašala 3,2 %, v letih 2020 in 2021 pa naj bi se ustalila nekoliko pod 3 %. Zmernejša rast BDP bo v prihodnje posledica nekoliko nižje rasti tujega povpraševanja in postopnega prehajanja v zrelejšo fazo poslovnega cikla tako slovenskega gospodarstva kot tudi gospodarstev glavnih trgovinskih partneric.

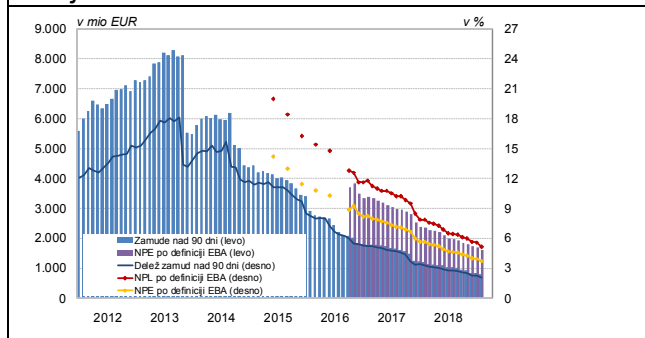
Prevladovali bodo dejavniki domačega povpraševanja. Nadaljeval se bo investicijski cikel, ki pa bo vsaj na začetku napovednega obdobja precej odvisen od investiranja države, saj bodo predvsem izvozna podjetja pri investicijah v opremo in stroje previdna zaradi visoke negotovosti v mednarodnem okolju. Okrepile se bodo stanovanjske investicije, saj ponudba še naprej zaostaja za povpraševanjem, finančni pogoji za investiranje pa bodo v srednjeročnem obdobju ostali ugodni. Predvidena višja rast plač bo omogočala solidno rast zasebne potrošnje. Ker bodo višje plače poleg povpraševanja povečale tudi stroške podjetij, se bo okrepila osnovna inflacija. Ta bo prevladujoč dejavnik skupne inflacije, ki bo ob šibkejših pritiskih iz zunanega okolja letos nekoliko nižja kot lani, v naslednjih dveh letih pa se bo gibala okrog 2 %. Zaradi močnejše domače porabe v primerjavi z izvozno dinamiko naj bi prispevek neto menjave s tujino postal nevtralen, nekoliko pa se bo zmanjšal tudi presežek na tekočem računu plačilne bilance. Tveganja, da bo gospodarska rast nižja od napovedane, so velika in so večinoma povezana s številnimi negotovostmi v mednarodnem okolju.

Čeprav naj bi gospodarska rast ostala razmeroma visoka tudi v srednjeročnem obdobju, bodo za njeno dolgoročnejšo vzdržnost potrebne spremembe v njeni kakovosti. Prehod v gospodarstvo z višjo dodano vrednostjo na zaposlenega prek intenzivnejše rabe novih tehnologij in znanja je poleg hitrejšega dohitevanja razvitejših držav nujen tudi z vidika negativnih učinkov staranja prebivalstva in z njimi povezane javnofinančne vzdržnosti. Visoka dodana vrednost pomeni dvig blaginje, ta pa lažje financiranje storitev, ki jih bo zahtevala starajoča družba. Brez široko usmerjenega obrata državnih politik v spodbujanje tehnološkega napredka bo dolgoročnejšo ohranjanje solidne gospodarske rasti možno le prek nadaljnjega intenzivnega zaposlovanja tujih delavcev, ki bo pogojeno vsaj z njihovo dosegljivostjo.

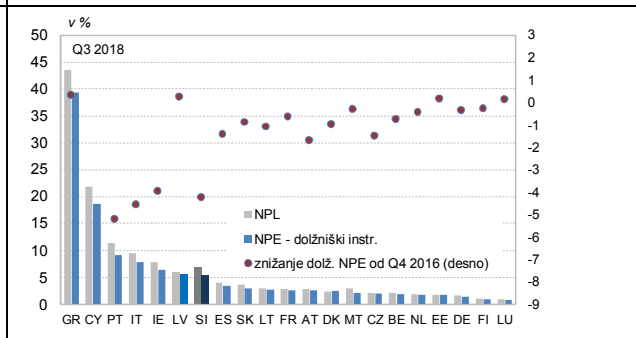
5. GIBANJE OBSEGA NEDONOSNIH IZPOSTAVLJENOSTI V BANČNEM SISTEMU V ČASU IZVAJANJA UKREPOV

Trend zniževanja kreditnega tveganja v bankah se je v letu 2018 in v začetku 2019 nadaljeval. Nedonosne izpostavljenosti (NPE)¹ so se do marca 2019 zmanjšale na 1,6 mrd EUR oziroma 3,6 % celotne izpostavljenosti bank. Nedonosna posojila (NPL), prevladujoč del NPE, so znašala 1,4 mrd EUR oziroma 5,0 % vseh posojil bančnega sistema. V zadnjih letih je bil napredek bank pri zniževanju NPE velik v vseh delih portfelja, tudi v sektorju podjetij, kjer je bilo marca 2019 še vedno za dobro milijardo oziroma 7,5 % NPE. Ožji kazalnik kakovosti portfelja, delež razvrščenih terjatev v zamudi nad 90 dni se je izrazito zmanjšal, na samo še 2,0 % na ravni celotnega portfelja in 2,9% v sektorju podjetij.

Slika 3: NPE, NPL in terjatve v zamudi nad 90 dni, stanja in deleži

Slika 4: Deleži NPE in NPL v državah evroobmočja

Opomba: Na sliki desno so prikazani konsolidirani podatki. Pri deležih NPE je na voljo le portfelj dolžniških instrumentov in ne celotnih izpostavljenosti.

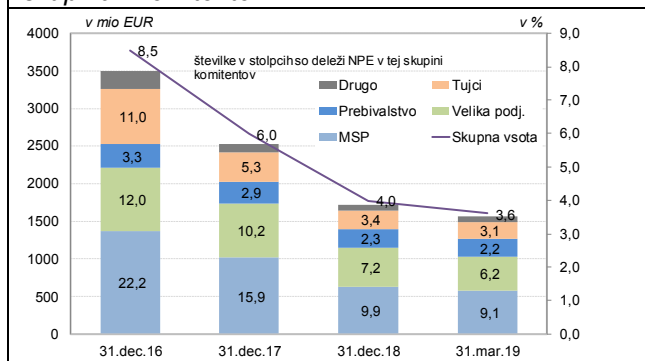
Vir: Banka Slovenije, ECB (Consolidated banking data)

¹ Nedonosne izpostavljenosti (NPE) po definiciji Evropskega bančnega organa (EBA) poleg zamud nad 90 dni vključuje tudi izpostavljenosti, ki ustrezajo kriteriju majhne verjetnosti plačila Med NPE so tako vključene tudi restrukturirane izpostavljenosti, to so izpostavljenosti, ki so jim banke spremenile pogoje odplačevanja zaradi finančnih težav komitentov Restrukturirane izpostavljenosti, pri katerih ne prihaja do zamude nad 90 dni tako bistveno povečajo obseg NPE. Čeprav je restrukturiranje terjatev eden izmed načinov pristopa bank k zniževanju oziroma razreševanju problema nedonosnih terjatev, le-te po definiciji EBA ostanejo med nedonosnimi še določeno obdobje, potem ko dolжник že začne s ponovnim odplačevanjem dolga. Več je pojasnjeno v Poročilu o finančni stabilnosti, januar 2016, okvir 2.1 V poročilu, kjer ni izrecno napisano drugače, se NPE prikazujejo na posamični podlagi in ne na konsolidirani.

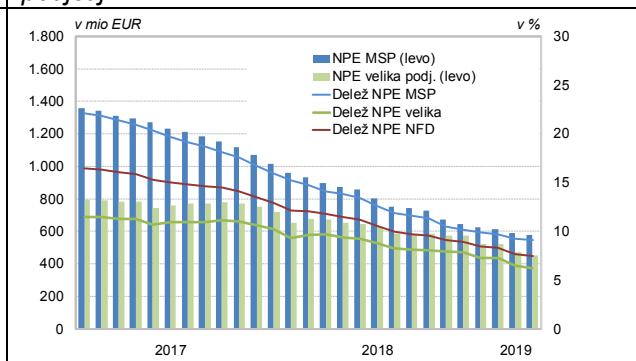
Portfelj podjetij

Zniževanje NPE je bilo še naprej najbolj intenzivno pri segmentu malih in srednjih podjetij (MSP)². Napredek pri zniževanju NPE v segmentu MSP je opazen predvsem v zadnjih dveh letih, k temu pa so prispevale tudi nadzorniške aktivnosti Banke Slovenije³. Skoraj polovica znižanja NPE v letu 2018 je bila v segmentu MSP. Kljub izboljševanju je bilo marca 2019 v izpostavljenosti do MSP še vedno 578 mio EUR NPE, kar predstavlja 37 % celotnih NPE v bančnem sistemu in hkrati še vedno visokih 9,1 % izpostavljenosti do MSP.

Slika 5: Nedonosne izpostavljenosti po glavnih skupinah komitentov

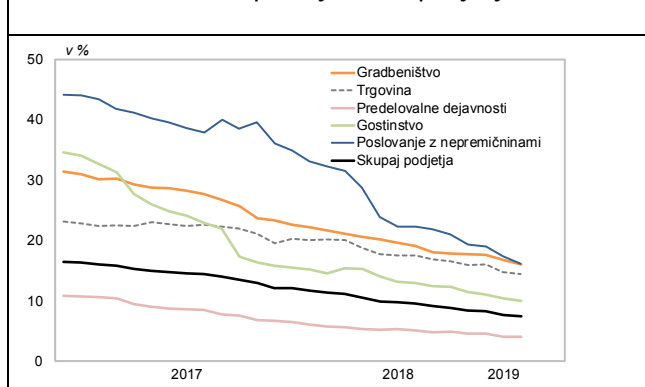
Slika 6: Nedonosne izpostavljenosti po velikosti podjetij

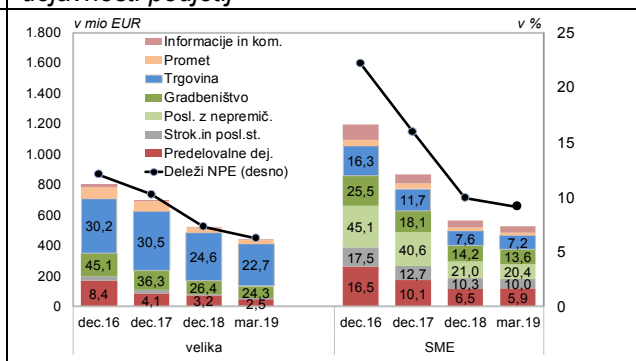
Vir: Banka Slovenije

Nedonosne izpostavljenosti so po dejavnostih podjetij bolj enakomerno razporejene pri MSP kot pri velikih podjetjih. Pri velikih podjetjih je bilo marca 2019 kar 79 % vseh NPE v dejavnostih trgovine in gradbeništva, v katerih se kakovost portfelja izboljšuje počasneje kot v drugih dejavnostih. Pri MSP je kakovost portfelja najslabša v dejavnosti poslovanja z nepremičninami z 20,4 % deležem NPE, informacijah in komunikacijah s 15,7 % deležem in v gradbeništvu s 13,6 % deležem, medtem ko so v ostalih dejavnostih ti deleži pod 10 %. Glede na še vedno relativno večje tveganje pri kreditiranju MSP, s katerimi banke sklenejo v povprečju več kot 90 % vseh novih poslov (glede na število pogodb), je pomembno ohranjanje kreditnih standardov pri povečevanju izpostavljenosti do te skupine komitentov.

Slika 7: Delež NPE po dejavnosti podjetij

Slika 8: Nedonosne izpostavljenosti po velikosti in dejavnosti podjetij

Opomba: Številke na sliki desno pomenijo deleže NPE v posamezni dejavnosti, medtem ko višina stolpcev pomeni obseg NPE.

Vir: Banka Slovenije

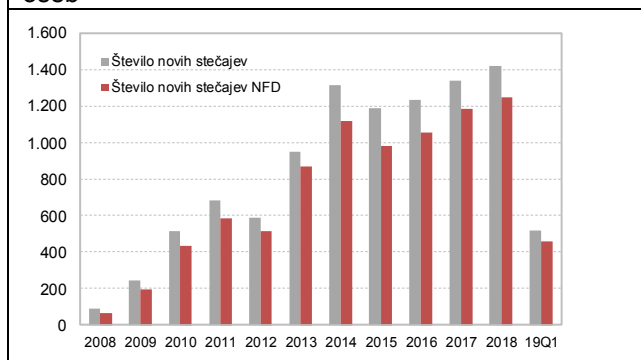
V celotnih NPE do podjetij je četrтина izpostavljenosti do podjetij v stečajnih postopkih, vendar se obseg NPE zmanjšuje. Marca 2019 je bilo v portfelju podjetij za 260 mio EUR izpostavljenosti do podjetij v stečajnih postopkih, vendar je to le petina vrednosti ob koncu leta 2013. Čeprav je število stečajev podjetij

² Ugotovitev ne velja le za absolutne spremembe v obsegu NPE, ki so bile v MSP največje med vsemi skupinami komitentov, temveč tudi za relativne spremembe v času Hitreje kot v MSP sta se obseg NPE in delež NPE medletno v marcu 2019 zmanjševala le pri DFO, kjer pa je obseg in delež NPE zelo nizek (obseg 13 mio EUR, delež NPE 1,0 %).

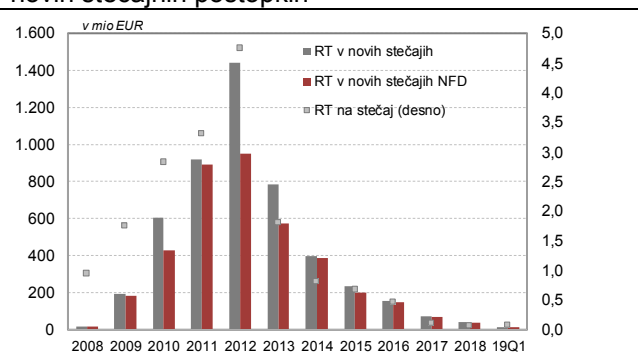
³ Banka Slovenije je v zadnjih letih uvedla nadzorniške ukrepe in zahteve, ki so bili usmerjeni v ravnanje bank in njihovo poročanje v zvezi z NPE, med drugim tudi Smernice za prestrukturiranje mikro, majhnih in srednjih podjetij (le-te je ZBS v sodelovanju z Banko Slovenije izdalo 9. 12. 2015) ter Priručnik za učinkovito upravljanje nedonosnih terjatev do mikro, malih in srednjih podjetij (MSME) (13 3 2017). Glej tudi okvir 1 4.

v preteklih letih močno naraslo in bilo lani največje v zadnjem desetletju, se izpostavljenost bank do podjetij v stečajnih postopkih zaradi tega ni vidneje povečala. Povprečna izpostavljenost bank na novo uvedeni stečajni postopek v letu 2018 je bila bistveno nižja kot v letu 2012, ko je bila najvišja v zadnjem desetletju.

Slika 9: Število novih stečajnih postopkov pravnih oseb

Slika 10: Izpostavljenost bank do pravnih oseb v novih stečajnih postopkih

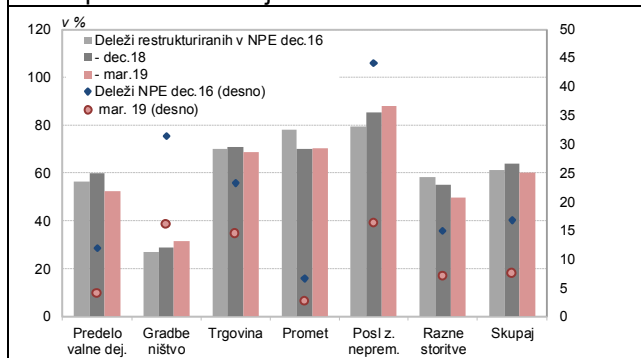

Opomba: RT na sliki desno pomeni razvrščene terjatve bank.

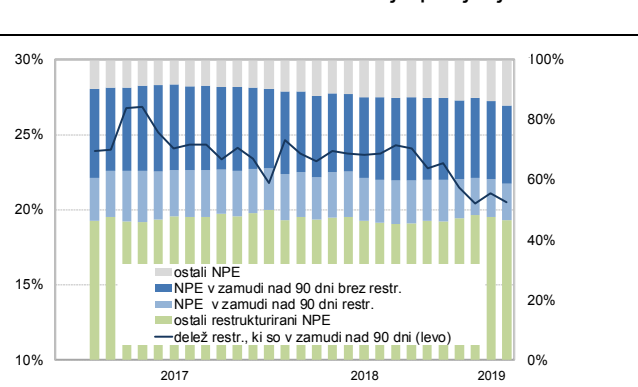
Vir: Banka Slovenije, Vrhovno sodišče

Obseg restrukturiranih izpostavljenosti se znižuje, vendar še vedno predstavlja pomemben delež v strukturi NPE podjetij. Delež restrukturiranih izpostavljenosti je višji v dejavnostih poslovanje z nepremičninami in trgovina, ki sta v preteklih letih imela višje deleže NPE, vendar to ni pravilo. V gradbeništvu te povezave ni, razlog pa je predvsem v izjemno visokem deležu podjetij v stečajnih postopkih v tej dejavnosti, ki pa praviloma niso bile predmet restrukturiranja. Na ravni celotnega sektorja podjetij so se restrukturirane NPE v primerjavi s koncem leta 2016 več kot prepolovile, na 604 mio EUR, kar v deležu NPE predstavlja stabilnih 60 %. V strukturi restrukturiranih izpostavljenosti se zmanjšuje delež tistih restrukturiranih terjatev, ki so ponovno v zamudi nad 90 dni. Ta pomemben kazalnik uspešnosti restrukturiranja je na prehodu v leto 2017 znašal med 27 % in 30 %, do marca 2019 pa se je znižal na 21 %. S tem narašča delež restrukturiranih izpostavljenosti, ki ostajajo med nedonosnimi v statusu opazovanja pred prehodom med donosne izpostavljenosti.

Slika 11: Deleži restrukturiranih izpostavljenosti v NPE posameznih dejavnosti

Slika 12: Struktura NPE v sektorju podjetij

Vir: Banka Slovenije

Kakovost portfelja tujcev in prebivalstva

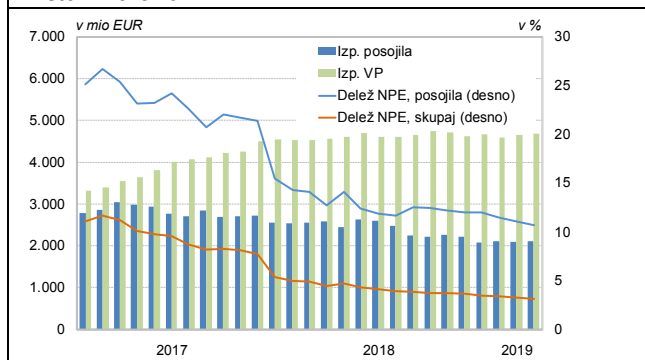
V portfeljih tujcev in prebivalstva se ohranja nizek delež NPE. Naložbe bank v sektor tujcev so v začetku 2019 predstavljale 16,7 % izpostavljenosti bank, v sektor prebivalstva pa dobrih 25,1 %. NPE so v teh dveh sektorjih po obsegu podobne: 224 mio EUR v portfelju tujcev in 236 mio EUR v portfelju prebivalstva, pri obeh pa je prisoten trend rahlega zniževanja obsega in deleža NPE.

Delež NPE v sektorju tujcev je, po opaznem znižanju ob koncu leta 2017, nižji od povprečja celotnega portfelja⁴. V izpostavljenosti do tujcev se je povečal obseg in delež naložb v vrednostne

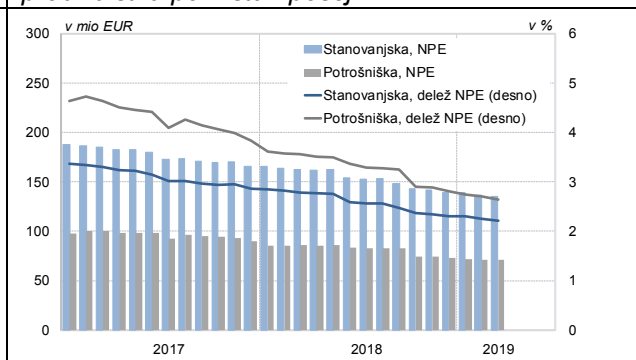
⁴ NPE do tujcev so skoncentrirane v treh bankah s skupnim 80 %-nim deležem.

papirje, ki so do marca 2019 dosegle dvotretjinski delež, v primerjavi s slabo polovico ob koncu leta 2016. Pri naložbah v vrednostne papirje po stanju v marcu 2019 ni bilo nedonosnih naložb. Vse nedonosne naložbe v sektorju tujcev so v danih posojilih tujcem in na tem segmentu je bilo doseženo opazno zmanjšanje NPE oziroma NPL: s 23 % ob koncu leta 2016 na 10,7 % marca 2019. V celotni izpostavljenosti do tujcev je, zaradi zmanjšanja NPE v danih posojilih in prevladujočega deleža naložb v vrednostne papirje, skupni delež NPE marca znašal le še 3,1 %.

Slika 13: Delež NPE v izpostavljenosti do tujcev po vrstah naložb

Slika 14: Delež NPE v izpostavljenosti do prebivalstva po vrstah posojil

Vir: Banka Slovenije

Ob hitri rasti izpostavljenosti do prebivalstva je kakovost teh naložb še razmeroma visoka. Delež NPE v izpostavljenosti do prebivalstva se je do marca 2019 zmanjšal na 2,2 %, z nekoliko višjim deležem pri potrošniških posojilih, 2,7 %, kot pri stanovanjskih posojilih, 2,2 %⁵. Zaradi napovedi o nadaljevanju ugodne, čeprav nekoliko nižje gospodarski rasti v naslednjih letih in ohranjanju nizke zadolženosti prebivalstva kljub rasti kreditiranja pri bankah, se na srednji rok ne pričakuje bistveno poslabšanje kakovosti portfelja prebivalstva. Makrobonitetno priporočilo za področje kreditiranja prebivalstva⁶ naj bi prispevalo tudi k preprečevanju zniževanja kreditnih standardov bank.

6. STANJE POKRITOSTI NEDONOSNIH IZPOSTAVLJENOSTI BANK Z OSLABITVAMI IN ZAVAROVANJI

Pokritost celotnega portfelja z oslabitvami, donosnega in nedonosnega dela skupaj, se znižuje. Marca 2019 je znašala 2,5 %, trend upadanja pa je pod vplivom večanja deleža donosnih izpostavljenosti (ob zniževanju deleža NPE) in tudi izboljševanja strukture donosnih naložb. Pokritost donosnih naložb z oslabitvami se zmanjšuje zaradi boljše kakovosti posameznih delov portfelja, predvsem podjetij, kot tudi spreminjanja njihove strukture v smeri večjega deleža manj tveganih izpostavljenosti.

Pokritost NPE z oslabitvami⁷ pa se še naprej rahlo izboljšuje. Po zmanjšanju v začetku leta 2018 zaradi prehoda na MSRP 9⁸ se je pokritost do marca 2019 povečala na 54,1 %. Pokritost NPE z oslabitvami se povečuje ob zmanjševanju stanja oslabitev v bančnem sistemu. Marca 2019 je bilo za nedonosni del izpostavljenosti bank oblikovano 841 mio EUR oslabitev, za dobro milijardo manj kot ob koncu leta 2016.

⁵ Med izpostavljenosti do prebivalstva Banka Slovenije vključuje tudi kreditne in plačilne kartice, okvirna posojila in drugo, z nižjim deležem NPE v višini 1,4 %.

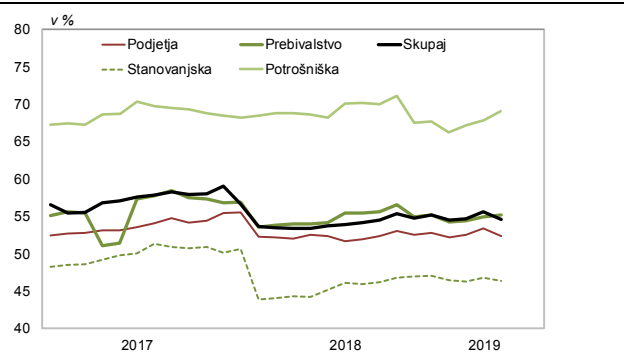
⁶ Več o tem v FSR, december 2018.

⁷ V tem poglavju predstavlja izraz "oslabitve" popravke oziroma prilagoditve vrednosti in rezervacije za kreditne izgube, ki so jih banke evidentirale v skladu z MSRP 9.

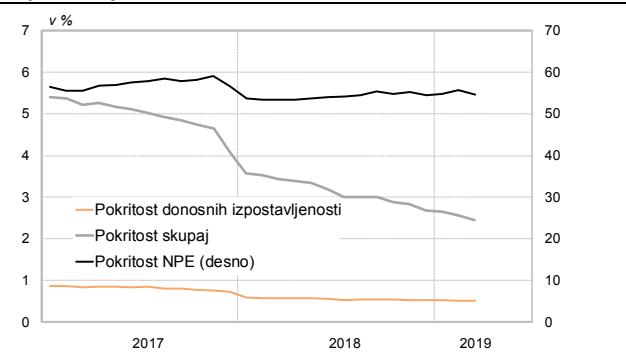
⁸ Na ravni celotnega portfelja se je pokritost z oslabitvami zaradi uvedbe MSRP 9 zmanjšala za 3,4 odstotne točke, kot je pojasnjeno v Poročilu o finančni stabilnosti, junij 2018, okvir 4 1.

Slika 15: Pokritost NPE z oslabitvami po skupinah komitentov

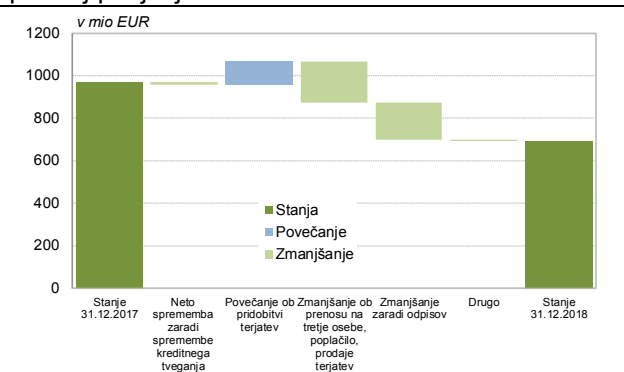
Slika 16: Pokritost donosnih, nedonosnih in skupnih izpostavljenosti

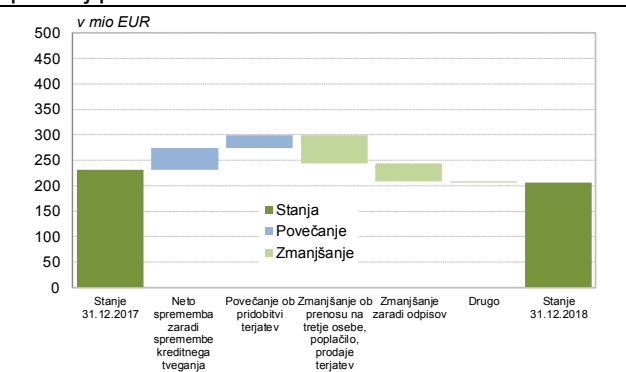
Vir: Banka Slovenije

Zniževanje obsega oslabitev za NPE je v največji meri posledica zniževanja NPE. To še posebej velja kadar so bile terjatve odpisane⁹ ali prodane, saj so se na ta način iz bilanc bank izločale predvsem nadpovprečno ali celo povsem oslabiljene terjatve. Večina znižanja oslabitev v letu 2018 je bila v portfelju podjetij ter okrog 8 % v portfelju prebivalstva. Znižanje oslabitev za kreditne izgube je zaradi odpisov NPE, poplačil ter prodaj tretjim osebam znašalo več kot pol milijarde EUR. V obeh portfeljih so se oslabitve za kreditne izgube povečale za dobrih 10 % ob pridobitvi (pripoznanju) novih terjatev. Večja razlika med portfeljema je v neto spremembi oslabitev zaradi spremenjenega kreditnega tveganja. V portfelju podjetij so banke zaradi ocene o neto zmanjšanju kreditnega tveganja do podjetij obseg oslabitev znižale za sicer nizkih 10 mio EUR, medtem ko so ga v portfelju prebivalstva povečale za 44 mio EUR. Preusmerjanje bank od kreditiranja podjetij k kreditiranju prebivalstva se tako odraža tudi v zavedanju o povečanem kreditnem tveganju, prisotnem pri poslovnih modelih, ki gradijo na hitrem in številčnem pridobivanju novih komitentov.

Slika 17: Znižanje oslabitev za kreditne izgube za portfelj podjetij v letu 2018

Slika 18: Znižanje oslabitev za kreditne izgube za portfelj prebivalstva v letu 2018

Vir: Banka Slovenije

Pokritost nedonosnih izpostavljenosti z oslabitvami in zavarovanji je marca 2019 znašala 86 %.¹⁰V primerjavi s koncem leta 2016 se skupna pokritost NPE z oslabitvami in zavarovanji kljub znižanju pokritosti z oslabitvami ob prehodu na MSRP 9 bistveno ni spremenila. Pokritost z oslabitvami in zavarovanji se je konec leta 2018 nekoliko bolj znižala v sektorju podjetij, ko se je zaradi hkratnega zmanjšanja NPE, oslabitev in zavarovanj, kazalnik pokritosti znižal za 5 odstotnih točk. Pri izpostavljenosti do prebivalstva je možno ugotavljanje pokritosti NPE le z oslabitvami¹¹: pri stanovanjskih posojilih znaša 46,3 %, pri potrošniških pa 69,1 %. Do razlike prihaja zaradi bistveno večje uporabe zavarovanj pri sklenitvi stanovanjskih posojil, kjer je vrednost skupaj prejetih zavarovanj marca dosegla 189 % izpostavljenosti bank po stanovanjskih posojilih. To razmerje kaže tendenco rasti, kar je lahko tudi posledica prevrednotenja zavarovanj zaradi višjih cen na trgu nepremičnin. Pri potrošniških posojilih je razmerje med vrednostjo

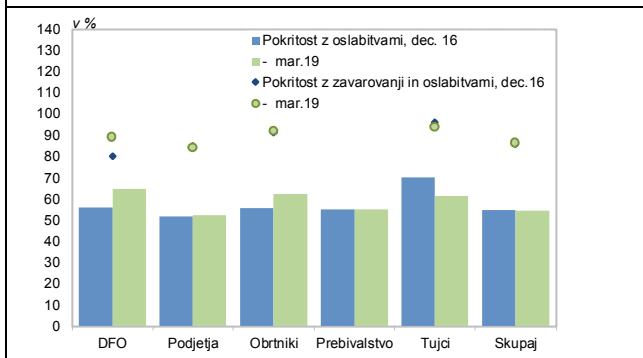
⁹ Ob odpisu NPE do tujcev novembra 2017 se je močno zmanjšala pokritost preostalih NPE na ravni celotnega portfelja, saj so bile ob odpisu te terjatve skoraj v celoti oslabiljene.

¹⁰ Izpostavljenosti do prebivalstva v tem niso upoštevane. Glej naslednjo opombo.

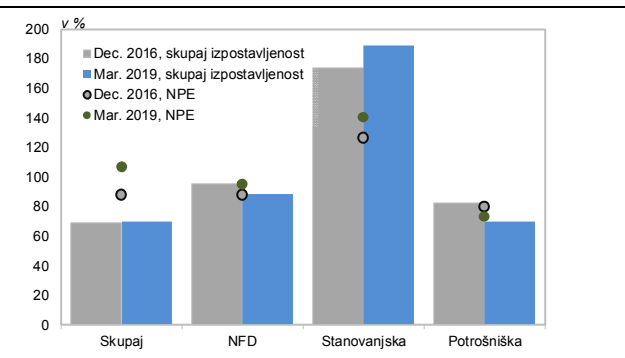
¹¹ Zaradi načina poročanja (agregirano za fizične osebe) ni mogoče izračunati pokritosti z zavarovanji in oslabitvami brez preliivanja zavarovanj med posameznimi posli.

prejetih zavarovanj in izpostavljenostjo le 70 % in se je v zadnjih dveh letih znižalo za 13 odstotnih točk. Pri potrošniških posojilih so banke stroške zavarovanj zaradi spremembe poslovnih modelov in cilja pospešitve postopkov prenašale v višje obrestne mere in s tem znižale vrednost prejetih zavarovanj za ta del portfelja.

Slika 19: Pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami ter zavarovanji¹² po skupinah komitentov

Slika 20: Razmerje med vrednostjo zavarovanj in izpostavljenostjo

Opomba: Na sliki levo je pri izračunu kazalnika pokritosti upoštevana vrednost zavarovanja le do višine neoslabljenega dela terjatve, oziroma celotna vrednost zavarovanja, če te višine ne dosega. Na sliki desno je prikazana celotna vrednost vseh prejetih zavarovanj.

Vir: ECB (Consolidated banking data), Banka Slovenije

7. URESNIČEVANJE ZAVEZ, KI JIH JE REPUBLIKA SLOVENIJA DALA EU V SKLADU S PRAVILI O DRŽAVNIH POMOČEH

V obdobju, na katerega se nanaša to poročilo, je prišlo do sprememb v lastništvu Abanke, d. d., ki je sedaj v 100 % zasebni lasti, ter NLB, d. d., ki je po odprodaji 10 % deleža v 25 % lasti Republike Slovenije, plus ena delnica. Z lastniškim deležem Republike Slovenije v NLB, d. d., v njenem imenu in za njen račun upravlja Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SDH).

SDH o izpolnjevanju zavez, ki jih je Republika Slovenija v zvezi z Abanko, d. d., in NLB, d. d., dala Evropski komisiji (v nadaljnjem besedilu: Zaveze) redno poroča družbi KPMG poslovno svetovanje, d. o. o., Ljubljana, (v nadaljnjem besedilu: KPMG), ki za Evropsko komisijo izvaja vlogo nadzornega zaupnika v zvezi z napredkom pri izvajanju Zavez.

V mesecu maju 2019 sta bili družbi KPMG posredovana izpolnjena vprašalnika o izpolnjevanju Zavez do Evropske komisije, in sicer za Abanko, d. d., za obdobje od 1. 7. do 31. 12. 2018 in za NLB, d. d., za obdobje od 23. 11. 2018 do 31. 5. 2019. V proučevanih obdobjih je bilo v obeh bankah spoštovano:

- ločevanje pristojnosti med delničarji, upravami in nadzornimi sveti,
- upoštevanje smernic Evropske komisije o korporativnem upravljanju,
- izključna pristojnost in odgovornost uprav bank v državni lasti za neodvisno upravljanje vsakodnevnega poslovanja bank,
- uporaba tržnih načel pri odnosih med bankama v državni lasti in SDH,
- delovanje SDH v okviru zakonskih pristojnosti pri imenovanju članov nadzornih svetov bank,
- ustrezna sestava nadzornih svetov bank,
- skrb za varovanje zaupnih, poslovno občutljivih oziroma osebnih informacij,
- ločitev upravljanja z deleži v bankah (ločeno upravljanje in ohranjanje deleža v posamezni banki od svojih interesov v kateri koli drugi banki, v kateri ima Republika Slovenija lastniški delež),
- upravljanje pravic in interesov države kot lastnika na poslovni podlagi, s čimer se ne preprečuje, omejuje, izkrivlja oziroma zmanjšuje ali ovira učinkovito konkurenco in drugo.

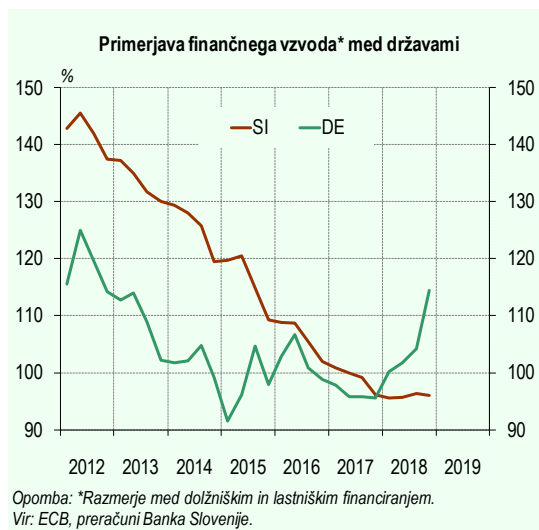
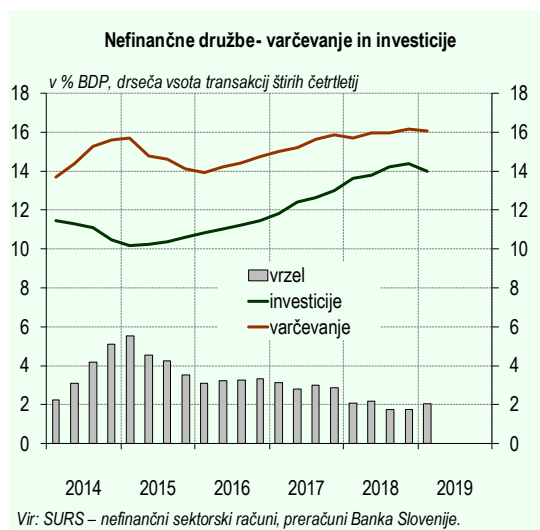
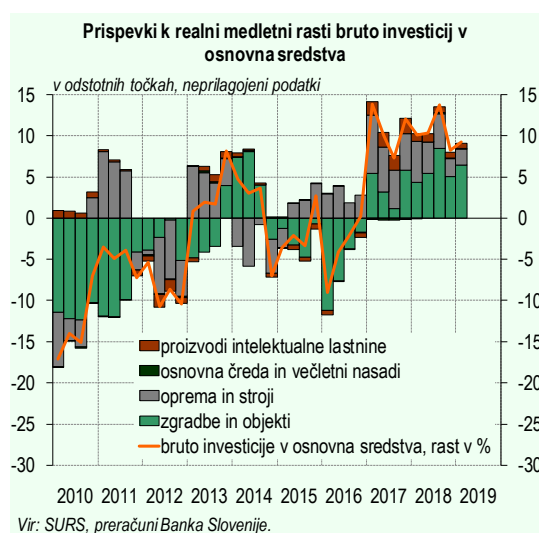
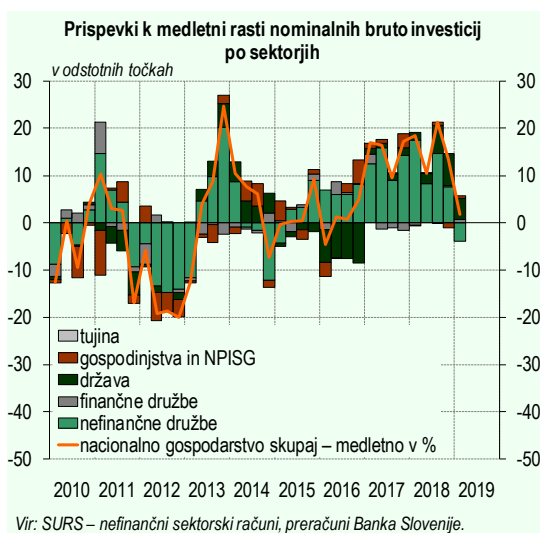
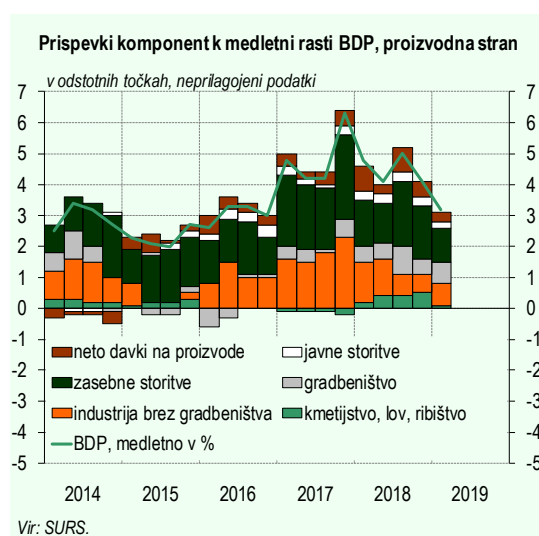
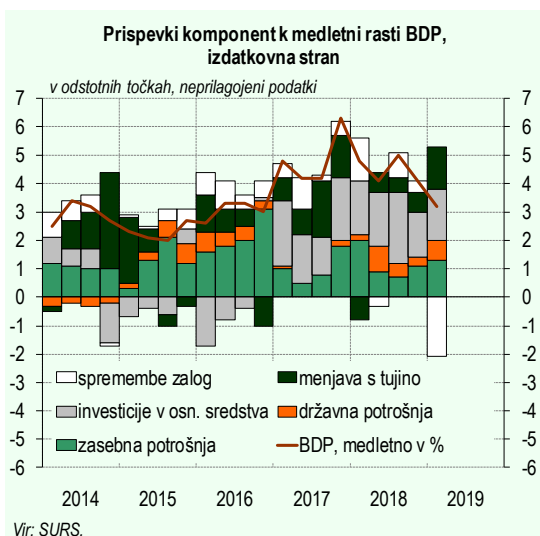
SDH tudi navaja, da je v proučevanem obdobju upošteval Zaveze glede korporativnega upravljanja obeh bank.

¹² Upoštevana je vrednost zavarovanja le do višine neoslabljenega dela terjatve, oziroma celotna vrednost zavarovanja, če te višine ne dosega.

V zvezi z Zavezami, ki se nanašajo na prodajo delnic NLB, d. d., se je v juniju 2019 zaključila 2. faza prodaje delnic NLB, d. d., v lasti Republike Slovenije, in sicer s prodajo 10 % lastniškega deleža NLB, d. d., minus ena delnica. Prodaja je bila izvedena po metodi pospešenega postopka zbiranja ponudb dobro poučenih vlagateljev. Po zaključku prodajnega postopka Republika Slovenija ostaja največja delničarka NLB, d. d., s 25 % lastniškim deležem + 1 delnico. Z navedeno prodajo je Republika Slovenija v celoti izpolnila Zaveze, ki jih je dala v zvezi s prodajo NLB, d. d..

V zvezi z Zavezami, ki se nanašajo na prodajo 100 % lastniškega deleža Abanke, d. d., se je uradni postopek prodaje Abanke, d. d., začel v začetku oktobra 2018 z objavo javnega povabila k izkazu interesa za nakup predmetnega lastniškega deleža. V okviru organiziranega dvofaznega postopka prodaje je SDH dne 20. 6. 2019 z NKBM, d. d., podpisal pogodbo o prodaji in nakupu delnic, po kateri bo NKBM, d. d., po izpolnitvi odložnih pogojev pridobila 100 % delnic, ki jih ima Republika Slovenija v Abanki, d. d.. Prodajna transakcija bo predvidoma zaključena do 31. 12. 2019, po pridobitvi vseh soglasij pristojnih organov. S podpisom pogodbe je Republika Slovenija v celoti izpolnila Zaveze, ki jih je dala v zvezi s prodajo Abanke d. d..

STATISTIČNA PRILOGA Makroekonomski položaj Slovenije

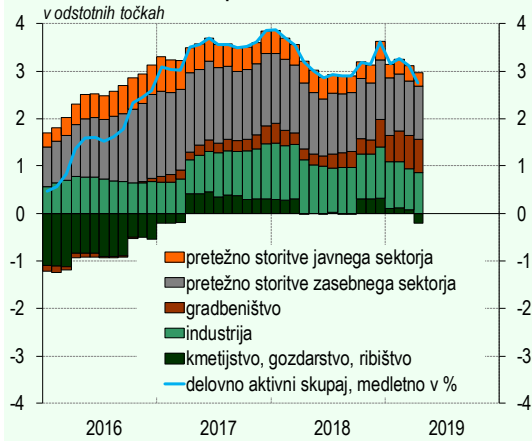

Realna masa bruto plač in sredstev za zaposlene ter končna potrošnja gospodinjstev

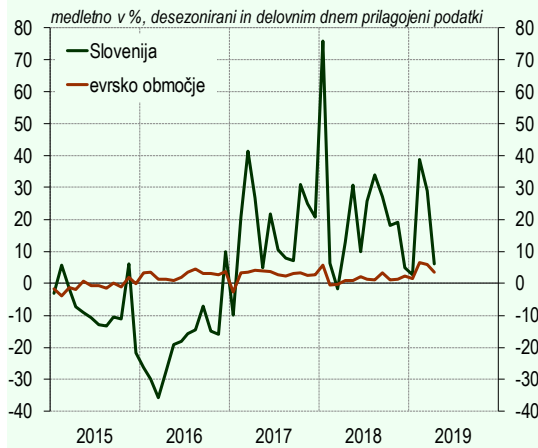
Opomba: *Deflacirano z desezoniranim indeksom HICP.
Vir: SURS – nacionalni računi, ECB, preračuni Banka Slovenije.

Prispevi k medletni spremembi števila delovno aktivnih prebivalcev

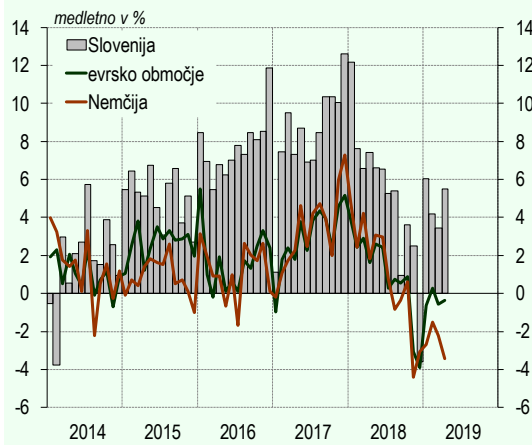
Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Obseg opravljenih del v gradbeništvu

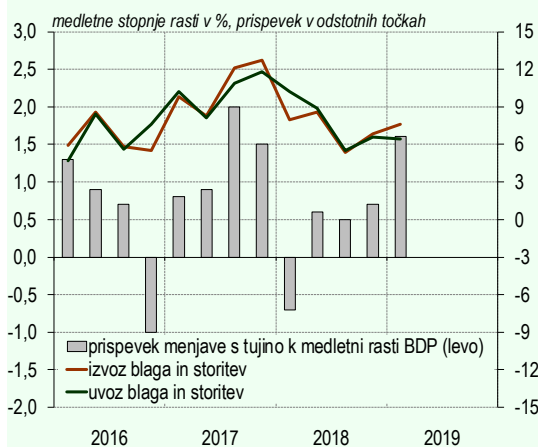
Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

Industrijska proizvodnja

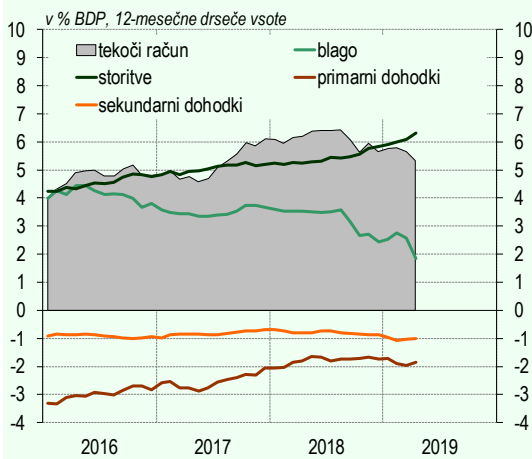
Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

Menjava s tujino

Vir: SURS – nacionalni računi.

Komponente tekočega računa

Vir: Banka Slovenije, SURS.

